

Nuran Akyurt

Marmara University, nakyurt@hotmail.com, İstanbul-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.2.1B0050
ORCID ID	0000-0002-6303-4342
CORRESPONDING AUTHOR	Nuran Akyurt

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ: SAĞLIK ÖRNEĞİ

ÖZ

Bu çalışma; Üniversitelerde sağlık eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi, girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi, demografik özelliklerinin girişimciliğe etkisi ve karşılaşılabilecekleri sorunlara yönelik çözüm üretebilme yetilerinin ölçümü amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın hedef kitlesini, devlet ve vakıf üniversitelerinin, sağlık meslek yüksekokullarında tıbbi görüntüleme teknikleri programında öğrenim gören 189 öğrenci oluşturmuştur. Ankete katılan sağlık öğrencilerinin 141'i (%74.6) kız, 48'i (%25.4) erkektir. Bu çalışmada girişimcilik alt boyutlarının okul türü ve ailenin kendi işinin sahibi olması arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Araştırma bulguları öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Sağlık eğitimi veren ön lisans müfredatına girişimcilik dersinin eklenmesi ve bu derslerde girişimcilik ilkelerinden yararlanma konularına yer verilmesi sağlık alanındaki problemlerin çözümüne önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Sağlık Eğitimi, Girişimcilik, Girişimciliği Etkileyen Faktörler, Girişimcilik Eğilimleri

DETERMINING THE ENTREPRENEURSHIP TRENDS OF UNIVERSITY STUDENTS: HEALTH CASE

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the entrepreneurship characteristics of health education students in universities, to determine entrepreneurship trends, the effects of demographics on entrepreneurship and the measurement of the ability to produce solutions for the problems they may encounter. The target population of the study consisted of 189 students studying in medical imaging techniques program at state and foundation universities. 141 (74.6%) of the health students participated in the survey are male and 48 (25.4%) are female. In this study, no significant differences were found between subscales of entrepreneurship and school type and the fact that the family own a business.

Keywords: University Students, Health Education, Entrepreneurship, Factors Affecting Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendencies

How to Cite:

Akyurt, N., (2018). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Sağlık Örneği, **Medical Sciences (NWSAMS)**, 13(2):43-57,
DOI: 10.12739/NWSA.2018.13.2.1B0050.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Girişimcilik, ekonomik değeri olan mal veya hizmetlerin üretildiği ve ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü organize yapılar olup bireysel iş kurma sürecini ifade eder. Literatürde girişimcilik özellikleri olarak kişiliğin, çok önemli olduğunu vurgulayan çalışmalar vardır (İşcan ve Kaygın, 2011). Girişimciliğin; kontrol odaklılık, girişimcilik eğilimi, yenilik ve yaratıcılık, kendine güven, başarıya ihtiyacı, risk alma, belirsizliğe karşı tolerans gibi diğer faktörleri barındırdığı da görülmüştür. Farklı iş kollarında ve meslek gruplarında girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen sağlık örgütlerinde bu kavram oldukça yenidir. Sağlık hizmetlerindeki hızlı değişim ve hizmetlere ulaşımın kolaylaştırılması maliyetlerde büyük artışlar meydana getirmiş ve bu artışlar sosyal güvenlik kurumları ve devlet bütçesi üzerinde önemli baskılara neden olmaya başlamıştır. Bundan dolayı bütçe ve sosyal güvenlik kurumlarının finansman sıkıntılarının giderilmesine yönelik çıkarılan bir yasa ile hizmet sunumu ve finansmanı arasındaki ilişki kesilmiştir. Hizmeti finanse edenler hizmet sunumundan ayrılmış üniversite hastaneleri dışındaki tüm hastaneler Sağlık Bakanlığı bünyesinde toplanmıştır. Sağlık Bakanlığı'nın kamu hastanelerinin özertleştirme çalışmaları halen devam etmekte olup, bu süreçle birlikte kamu hastaneleri özel hastaneler gibi işlev görmeye başlamış, hem kendi aralarında, hem de özel hastanelerle rekabet etmeye başlamışlardır. Sağlık kurumları geçmişe oranla rekabetin daha yoğun olduğu bir ortamda çalışmaktadırlar. Bu kurumlarda çevresel baskılara yanıt vermek, rekabette üstünlük sağlamak, önemli değişimleri başarmak, maliyetleri aşağı çekmek ve verimliliği artırmak amacıyla performans ölçümü ve kalite geliştirme çalışmaları başlatılmıştır (Akyurt, 2017:40). Bu doğrultuda sağlık işletmelerinin rekabet gücünü artırmak için hasta beklentilerine uygun hizmet portföyü geliştirmelerinin uygun olacağı düşünülmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Girişimcilik, ekonomik değeri olan mal veya hizmetlerin üretildiği ve ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü organize yapılar olup bireysel iş kurma sürecini ifade eder. Bu çalışmada, öncelikle kavramsal olarak girişimcilik, girişimcilerin özellikleri ve girişimcilik eğitimi üzerinde durulmuş ve daha sonra tıbbi görüntüleme teknikleri öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri, eğilimlerini ve girişimcilik eğitimi arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Sağlık eğitimi müfredatında girişimcilik derslerinin olması öğrencilerin girişimcilik yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olacağı yönündedir. Literatürde üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bilimsel çalışmaların ağırlıklı olarak işletme, mühendislik ve diğer bilim dallarında olduğu görülmüştür. Sağlık eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalar azdır.

3. GİRİŞİMCİLİĞİN KAVRAMSAL İÇERİĞİ (CONCEPTUAL CONTENT OF ENTREPRENEURSHIP)

Girişimcilik geçmişten günümüze, dünyada ve ülkemizde önemini koruyan ve önemi artan bir kavramdır. Günümüzde bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler toplumların yapısını da hızla değiştirmektedir. Kişiyi ve kişinin yeteneğine dayalı girişimcilik ön plana çıkmış, insanın entelektüel üretkenlik becerisi önem kazanmıştır. Sanayileşme süreci ile birlikte girişimci insan tipi farklı nitelikler kazanmaya başlamıştır. Girişimciliğin

niteliklerindeki bu değişim, girişimcinin ekonomik değerini ve toplumdaki önemini arttırmıştır. Girişimciliğin, genetik bir özellik olmasının yanında eğitim ve öğrenme sonucunda edinilen bir davranış değişikliği olduğu birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir. Girişimci, kâr elde etmek amacıyla işi organize eden ve işin risklerini üstlenen kişi olarak tanımlanmıştır (Thornton, 2007). Fırsatların görülmesi ve bu fırsatların değerlendirilmesi, fırsatlardan yararlanmak için kaynakların riske edilmesi, fikirlerin yatırıma dönüştürülme sürecinin yönetilmesi ve sonuçta bir değerin yaratılması bir kişiye girişimcilik vasfını kazandıran ve onu toplumun diğer bireylerinden farklılaştıran en önemli özelliklerdir. Girişimcilik, yeni ve bilinmeyen bilginin yaratılması olup, var olan fırsatların görülmesi ya da fırsatların yaratılması sürecini içerir. Girişimcilik fırsat girişimciliği ve yaratıcı girişimcilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Fırsat girişimciliği; kârlı olabilecek alanlara yatırım yapılması, potansiyel fırsatların görülmesi olarak tanımlanabilirken, yaratıcı girişimcilik; bir fikir veya buluşun pazara sunulması ya da mevcut olan bir mal ya da hizmetin tasarım, fiyat, kalite gibi yönlerden iyileştirilerek pazara sunulması olarak tanımlanmaktadır (Liang ve Dunn, 2011; Allen ve Zhao, 2006; Zhao, 2005; Laukkanen, 2000; Thornton 2007; Korkmaz, 2012; Arslan, 2002).

Tablo 1. Girişimci dün ve bugün
Table 1. Entrepreneurs then and now

Girişimci 15-20 Yıl Önce	Girişimci Bugün
Küçük işletme kurucusu	Gerçek girişimci
Patron	Lider
Korumacı	Evden veya dışardan çalışan
Ağzı sıkı, Sır tutan	Açık
Kendine güvenen	Meraklı
Oturduęu yerden	İş planına göre
Ani kararlar	Fikir birlięi
Erkek mülkiyeti	Karışık mülkiyet

Kaynak: Bjerke, B., (2007). Understanding Entrepreneurship.
Edward Elgar Publishing-Inc., ISBN 978-1 84720.

Girişimci ile ne kastedildiğine dair çok fazla ve değişen görüşler olduğu göz önüne alınırsa, günümüzde kavramın daha geniş anlamda kavramlaştırıldığını ve yeni toplumumuzun tüm sektörlerine yayılan girişimcilik fikirlerinin olduğu düşünülürse, girişimcilik ölçeğinin ve yoğunluğunun bugün her zamankinden daha yüksek olduğunu, herhangi bir anlamlı karşılaştırılabilir ifade ile, iddia etmem zor görünüyor.

Daha önce hiç olmadığı kadar girişimci görüyor olmamızın nedeni belki de sadece, girişimciliğe olan ilginin artmış olmasından ve girişimci çabaların ekonomik refah ve büyümemize ve istihdama olan önemini öğrenmemizdir (Bjerke, 2007).

Bugün, 15-20 yıl öncesine kıyasla, yeni tip bir girişimci olduğunu iddia edenler de var (Tablo 1).

3.1. Girişimcide Olması Gereken Özellikler (Features of an Entrepreneur)

Girişimci olmak, girişimcileri harekete geçiren özelliklerin yanında farklı özellikler taşımayı da gerektirmektedir. Bu özellikler; kişilik yapısı, iş fırsatlarını görüp değerlendirebilme yetisi, iş kurmaya hevesli olma, azimli ve hırslı olma, yaratıcı olma, yeterli motivasyona sahip olma gibi özelliklerdir. Kişilik özellikleri içinde, başarıya gereksinimi, kontrol alanı, risk alma ve cinsiyet önemli

değişkenleri oluşturmaktadır. Başarı gereksinimi yüksek olan bireyler başarılı olmak için güçlü bir arzuya sahiptirler ve sonuç olarak da daha girişimsel davranmaktadırlar. Girişimcilerde bulunması gereken üç kişilik özelliği vardır. Bunlar; iç kontrol odaklılık, bağımsızlık ve başarı ihtiyacı ile risk almaktır. Bunlardan her biri, diğeriyle yakından ilişkili ve etkileşen karakteristikleri tanımlamaktadır (Bennett ve Dann, 2000:76-79).

3.2. Girişimci Olmayı Belirleyen Faktörler (Factors that Determine an Entrepreneur)

Girişimcilik işletme, iktisat, sosyoloji ve psikoloji gibi farklı disiplinler tarafından ele alınan bir konudur. Bireysel yaklaşım, girişimciliği daha çok psikolojik, demografik ve kişilik özellikleri üzerinde durarak açıklayan yaklaşımdır. Psikolojik olarak bireylerin değerleri, tutumları, ihtiyaçları, bireylerin girişimci olmalarında etkilidir. Demografik olarak, ailede ilk çocukların, erkeklerin, eğitim seviyeleri yüksek olanların ve girişimci bir aile yapısına sahip olanların girişimci olma ihtimalleri daha yüksektir. Demografik faktörlere ilave olarak yine yaş, medeni durum, ailenin gelir durumu gibi faktörler de girişimci olmayı etkilemektedir. Bunlar; başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, yenilik, kendine güven gibi özelliklerdir.

- **Başarma İhtiyacı:** Başarı ihtiyacı teorisine göre, başarı ihtiyacının girişimcilik davranışlarını etkileyen bir faktör olduğu yönündedir (McClelland, 1961). Bu bağlamda başarı ihtiyacı güdüsü yüksek olan kişilerin başarmak için daha istekli olmaları, onların girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olmasına neden olmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011:448).
- **Kontrol Odağı:** Kontrol odağı, bireylerin bir olayın sonucunu, kendi kontrol veya anlayışlarının ötesinde veya kendi kontrol veya anlayışlarının içerisinde algılamalarıdır. Dışsal kontrol odağına sahip olanlar, faaliyetlerinin sonuçlarının veya başarı ya da başarısızlığın, kader ve şans gibi, kontrolleri dışındaki güçlerden kaynaklandığına inanırlar.
- **Risk Alma Eğilimi:** Geleneksel olarak girişimciliğin tanımı risk üstlenme eylemine dayalıdır. Girişimcilik, risk almayı gerektirmektedir. Girişimciliğin bu yönü bazı avantaj ve dezavantajlara yol açmaktadır. Girişimci bağımsızlık, finansal fırsatlar, toplumsal hizmet, iş güvenliği, aile istihdamı gibi avantajlara sahiptir (Özen, Kutanis ve Alpaslan, 2006:140). Girişimcilik faaliyetinde bulunan bir girişimci risk üstlenir. Risk girişimcilik sonucu girişimcinin istediği sonuçları elde edebileceği gibi hayal kırıklığı yaşama durumuyla da karşılaşabileceğini ifade eder. Girişimci için önemli olan hesaplanabilir ve kabul edilebilir bir düzeyde risk almaktır (Erdem, 2001:46).
- **Belirsizliğe Karşı Tolerans:** Belirsiz bir durum, birey tarafından, yeterli veri olmaması nedeniyle tam olarak yapılandırılmayan veya kategorize edilemeyen durumdur. Belirsizlik toleransı ise, belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir. Birey, belirsiz bir çevrede aldığı karara, daha fazla bilgi aramaya kalkışmaksızın halen güvenebiliyorsa, yüksek toleransa sahip demektir. Yenilik, girişimcilikle aynı düzeyde bir önem kazanmıştır. Girişimci, yenilik yoluyla değişimleri ortaya çıkarır, farkındalık yaratır ve bunun sonucunda da başarıya ulaşır.

- **Kendine Güven:** Kendine güven özel bir iş yapmada birisinin kendi yeteneğini değerlendirmesidir. Kendine güvenen bireyler olayların sonuçlarının sahip oldukları yetenekler ve kişisel faaliyetlerinin sonucunda şekillendiğine inandıklarından dolayı, girişimciliğe daha çok yatkın olan bireylerdir.

Girişimcilikte başarı, girişimcilerin sahip oldukları niteliklerle ilişkili görülmektedir. Yaygın inanışa göre girişimciler özel insanlar olup, diğer bireylerin sahip olmadığı kişisel özellikler taşımaktadırlar. Davranışsal yaklaşımın esasını oluşturan bu inanışa göre girişimciler bazı nitelik, davranış ve olaylara bakış açılarıyla diğer insanlardan ayrılmaktadır. Bunlar;

- Girişkenlik
- Güçlü ikna yeteneği
- Üstüne risk alabilme
- Esneklik
- Yaratıcılık
- Bağımsızlık
- Sorunları hızlı bir şekilde çözebilme
- Başarma gereksinimi
- Hayal gücü
- Başkalarının kaderlerini yönetebileceğine dair güçlü bir inanç
- Liderlik yeteneği
- Çok çalışma
- Sağlıklı olma
- Enerjik olma
- Yüksek zekâ
- Kavramsal yetenek
- Yaratıcılık olarak sıralanmaktadır.

3.3. Girişimcilik Çalışmaları (Entrepreneurship Studies)

Türkiye’de girişimcilik eğitimi ve bu eğitimi alan kişiler ile ilgili yapılmış olan ve bu araştırma için örnek teşkil eden çalışmalar bulunmaktadır. Bunlar;

- Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini Atatürk Üniversitesi İspir Hamza Polat MYO Büro Yönetimi ve Sekreterlik 2. sınıf öğrencileri üzerinden belirlemeye çalışan bir araştırma (Güreşçi, 2014).
- Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini Kırıkkale Üniversitesi Keskin MYO ön lisans öğrencileri üzerinden belirlemeye yönelik bir çalışma. Tanımsal istatistikler, güvenilirlik ve faktör analizi ile yapılan analiz neticesinde kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etki ettiğine yönelik bulgular elde edilmiştir (Gürer ve ark., 2014).
- Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini MYO öğrencilerine uygulanan anket üzerinden inceleyen bir araştırma (Kaleli Karasakal ve Aksu, 2014).
- Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özellikleri, algısı ve eğilimi üzerine bir çalışma (Tok ve ark., 2014).
- Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini belirleyen ve öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre inceleyen bir çalışma (Pan ve Akay, 2015).
- Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlayan bir çalışma (Özdemir, 2015).

- Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği bölümünde lisans yapan öğrenciler üzerinde yapılan çalışma ile üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri sosyo-demografik özellikleri açısından incelenmiştir (Türkmen ve İşbilir, 2015).
- Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimlerini inceleyen bir çalışma. İşletme yönetimi bölümü öğrencilerine uygulanan anket, güvenilirlik ve tanımsal istatistikler bakımından incelenmiştir (Yüksel ve ark., 2015).
- Girişimci adayları üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin odak grup görüşmesi ile incelenmesi (Karabekir ve ark., 2015).
- Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel özelliklerin etkisi (Abishov ve ark., 2015).
- Girişimciliğe yönelik ders tasarımlarının ve müfredatlarının öğrencilerin girişimci eğilimleri ve tutumları üzerindeki etkilerini araştırmayı ve anlamayı amaçlayan bir araştırma. Araştırma çerçevesine Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü örgün ve ikinci öğretim birinci sınıf öğrencileri dahil edilmiştir (Pazarcık ve Aydın 2015).
- Demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir çalışma (Salik ve Kaygın, 2016).

3.4. Üniversite ve Girişimcilik Eğitimi (University and Entrepreneurship Education)

Ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik, psikolojik, kişilik özelliklerinin ve demografik unsurların birleşmesiyle ortaya çıkan girişimcilik, bireylerin yüksek bir girişimcilik motivasyonuna ve girişimcilik ruhuna sahip olmaları ve girişimcilik faaliyetlerine isteklilik göstermeleriyle ortaya çıkmaktadır. Bir girişimcinin hareket noktasını; aldığı eğitim, bu eğitimi kullanabilme yetisi, ailede ve toplumda kendisine tanınan olanaklar ve iş yükü oluşturmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011:276). Girişimcilik eğitimi, özellikle gençlerin girişimsel tutum ve davranışlarının oluşmasında en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Genel olarak eğitimin, gençlerin tutum ve gelecekle ilgili arzu ve hayalleri üzerindeki etkisinden dolayı potansiyel girişimcilerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi bakımından da bir gereksinim olarak önemi anlaşılmaya başlanmıştır (Büyükyılmaz ve ark., 2015:115).

Dünyada, üniversiteler bünyesinde, eğitim amaçlı merkezler aracılığı ile akademik anlamda girişimcilik olgusunun kazandırıldığı ve sürekliliğinin sağlandığı görülmektedir. Türkiye olarak ise, girişimcileri yetiştirmenin zorunluluğu ekonomik yapı ve de istihdam durumu için önem arz etmektedir. Bu nedenle, her an hızla değişen ekonomik koşullara karşı girişimcileri desteklemek, girişimcilik eğitimini daha iyi planlamak ve içeriğini geliştirmek gerekmektedir. Özellikle, bu alandaki derslerin tüm eğitim kademelerindeki müfredatta yer alması sağlanabilmelidir.

3.5. Gençler Arasında Girişimciliğin Özendirilmesi (Promoting Entrepreneurship Among Young People)

Avrupa Komisyonu İşletmeler ve Sanayi Genel Müdürlüğü'nün girişimcilik birimi, Mart 2012'de yayımladığı "Yüksek Öğretimde Girişimcilik Programlarının Etkileri" raporunda, üye ülkelere yükseköğretim kurumlarında girişimcilik programları oluşturulması için destek verme çağrısında bulunmuştur. Avrupa Komisyonu, girişimciliği

eğitim sistemine entegre etmeye yönelik 2012 yılında biri İrlanda, biri de Slovenya'da olmak üzere iki konferans düzenlemiştir. AB, Türkiye'nin de düzenlediği etkinliklerle katılımında bulunduğu Avrupa KOBİ Haftası gibi bir dizi kampanyayla girişimciliğe bir imaj da kazandırmaya çalışmaktadır. Avrupa KOBİ Haftası, Avrupa çapında girişimcileri, Avrupa, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde sağlanabilecek destekler hakkında bilgilendirmeye yönelik bir kampanyadır. Avrupa KOBİ Haftası çerçevesinde KOBİ'lere yönelik olarak 37 ülkede gerçekleştirilen eş zamanlı etkinliklerde potansiyel girişimciler, bilgi, tavsiye, fikir ve desteğe ulaşabiliyor. Avrupa İşletmeler Ağı gibi "Girişimcilik ve İnovasyon Programı" (EIP) bünyesinde atılan adımlardan elde edilen sonuç ve derslerden yararlanılmasını amaçlayan COSME, EIP bünyesinde başarılı olan unsurları devam ettirerek, programın yönetimini basitleştirerek girişimci ve küçük işletmecilerin bunlardan faydalanmasını kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin sahip olduğu genç nüfus, girişimcilik kültürünün yerleştirilmesi için önemli fırsatlar sunan bir unsurdur. Türkiye, genç nüfusuyla, girişimcilik alanında büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen bu potansiyelin etkin değerlendirildiğini söylemek mümkün değildir (Taş ve Bilen, 2014:66). Bu nedenle, yeni girişimcilerin desteklenmesinde, işletmelerinin kurumsal ve finansal açıdan güçlendirilmesinde, sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

4. YÖNTEM (METHOD)

4.1. Araştırmanın Amacı ve Tasarımı

(The Purpose and Projection of the Research)

Bu çalışmada, Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Üsküdar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri Programı öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ve girişimcilik eğilimlerinin sosyo demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma için hazırlanan anketin uygulanabilmesi ile ilgili gerekli izinler iki üniversitenin de okul yönetiminden alınmıştır. Ayrıca, formların uygulanması sırasında, her sınıfta ayrı ayrı, çalışmanın amacı ile ilgili açıklama yapılmış öğrencilerden sözlü onam alınmıştır. Çalışmaya katılım gönüllü olmuş, anket formunda öğrencinin ismi ve kişisel bilgilerine yer verilmemiştir.

4.2. Örneklem (Sampling)

Çalışmanın hedef kitlesini, devlet ve vakıf üniversitesinin, sağlık meslek yüksekokulunda, tıbbi görüntüleme teknikleri programında öğrenim gören 189 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın evreni sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.

4.3. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Çalışmada veri toplama aracı olarak iki ayrı form kullanılmıştır. Birinci form, araştırmacılar tarafından literatür incelemesi yapılarak geliştirilen, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla örn. yaş, cinsiyet, anne-baba öğrenim durumu, gelir durumu, ailenin ortalama aylık geliri, yabancı dil seviyesi, anne ve baba kendi işinin sahibi mi, şimdiye kadar girişimcilikle ilgili ders aldınız mı, kimseyle paylaşmadığınız kendinize ait bir iş fikriniz var mı- gibi bilgileri içeren 18 sorudan oluşan anket formudur.

Çalışmada kullanılan ikinci form ise; Literatür eşliğinde geliştirilen üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin

belirlenmesine ilişkin anket formudur. Ankette her bir boyutu ölçen ifadeler bulunmaktadır.

Bunlar;

- Girişimcilik Özellikleri: 13 ifade,
- Kontrol Odağı ve Girişimcilik Eğilimi: 9 ifade,
- Yenilik ve Yaratıcılık: 6 ifade,
- Kendine Güven: 8 ifade,
- Yenilik: 6 ifade,
- Başarma İhtiyacı: 5 ifade,
- Kontrol Odağı: 6 ifade,
- Risk Alma: 6 ifade,
- Belirsizliğe Karşı Tolerans: 2 ifade.

Maddelerin yanıtları; "Her zaman", "Genellikle", "Bazen", "Nadiren", "Hiçbir zaman" olarak işlenmiştir. Boyutlarda ve genelde (toplam) yüksek puan, üniversite öğrencilerinin daha yüksek girişimcilik becerisine karşılık gelmektedir. Anket, anketin güvenilirliğini test etmek için 27 katılımcı ile ön teste tabi tutulmuştur. Ön test sonuçlarına göre 56 maddelik anketin güvenilirlik katsayısı 0.96 bulunmuştur (Cronbach's Alpha=0.96). Ön test çalışması sonucunda ankete son şekli verilmiştir. Araştırmacı tarafından son şekli verilen anket formu gönüllü olarak doldurmak isteyen öğrencilere dağıtılmıştır.

4.4. Verilerin Analizi (Analysis of Data)

Elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 17.0 İstatistik Paket Programı ile yapılmıştır. İstatistik analiz tekniği olarak, frekans dağılımları, "Bağımsız Örneklem T-Testi", "Tek Faktörlü Varyans Analizi" (One-Way ANOVA) ve "Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi" (Post-Hoc) kullanılmıştır (Altunışık ve ark., 2005. Akgül ve Çevik, 2005. Ural ve Kılıç, 2005. Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2005).

Çalışanların demografik özelliklerinin frekans analizi sonuçları Tablo 2'de, tanımlayıcı istatistikleri de Tablo 3, 4 ve 5'te verilmiştir.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Çalışmada öncelikle, araştırmaya katılanların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler, arkasından Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları verilmiştir. Demografik değişkenlere ait sonuçlar Tablo 2'de gösterilmektedir.

Katılımcıların; %75.1'i (n=142) kadın, %24.9'u (n=47) erkektir; %67.7'si (n=128) 18-20, %19.6'sı (n=37) 21-23 yaş aralığındadır. Ankete cevaplayanların %74.6'sı (n=141) birinci sınıf, %25.4'ü (n=48) ikinci sınıf öğrencisidir. Ailelerinin aylık gelirini %34.9 (n=66) 1.501-2.250 TL arası, %20.6 (n=39) 2.251-3.000 TL arası olarak belirtmişlerdir. Sağlık öğrencilerinin %46'sının (n=87) yabancı dil seviyesi düşük düzeyde, %44.4'ünün (n=84) orta düzeyde, %9.5'inin (n=18) iyi düzeydedir. Katılımcıların; %1.6'sının (n=6) anne, %27.5'inin (n=52) baba, %5.3'ünün (n=10) anne ve babanın kendi işinin sahibi olduğunu, %65.6'sının (n=124) ise iş sahibi olmadıkları görülmüştür. Bu yaşınıza kadar hiç çalıştınız mı sorusunu %41.3 (n=78) evet ile, %58.7 (n=111) hayır ile cevaplamıştır. Ailenin kaçınıcı çocuğunuz sorusunu %39.2 (n=74) en büyük, %22.2'si (n=42) ortanca, %34.9'u (n=66) küçük, %3.7 (n=7) tek çocuğu olarak cevaplamıştır. Şimdiye kadar girişimciliğe ilgili ders alan öğrencilerin oranı %38.1 (n=72), almayanların ise %61.9'dur (n=117). Kimseyle paylaşmadığı

kendine ait bir iş fikri olanların oranı %56.1 (n=106), olmayanların %23.8 (n=45), olmasını isteyenlerin ise %20.1'dir (n=38).

Tablo 2. Demografik değişkenler
(Table 2. Demographic variables)

Değişken	Cevap	Frekans	Oran (%)
Yaşınız	18-20 yaş arası	128	6.72
	21-23 yaş arası	37	19.58
	24-26 yaş arası	7	3.70
	27 yaş ve üstü	17	8.99
	Total	189	100.00
Cinsiyetiniz	Kadın	142	75.13
	Erkek	47	24.87
	Total	189	100.00
Okuduğunuz sınıf	1. Sınıf	141	74.60
	2. Sınıf	48	25.40
	Total	189	100.00
Ailenizin ortalama aylık geliri?	750-1.500 TL arası	40	21.16
	1.501-2.250 TL arası	66	34.92
	2.251-3.000 TL arası	39	20.63
	3.001-3.750 TL arası	44	23.28
	Total	189	100.00
Yabancı dil seviyeniz?	Düşük düzeyde	87	46.03
	Orta düzeyde	84	44.44
	İyi düzeyde	18	9.52
	Total	189	100.00
Anne ve baba kendi işinin sahibi mi?	Anne	3	1.59
	Baba	52	27.51
	Anne ve baba	10	5.29
	İş sahibi değil	124	65.61
	Total	189	100.00
Bu yaşınıza kadar hiç çalıştınız mı?	Evet	78	41.27
	Hayır	111	58.73
	Total	189	100.00
Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz?	En Büyük	74	39.15
	Ortanca	42	22.22
	Küçük	66	34.92
	Tek	7	3.70
	Total	189	100.00
Şimdiye kadar girişimcilikle ilgili ders aldınız mı?	Evet	72	38.10
	Hayır	117	61.90
	Total	189	100.00
Kimseyle paylaşmadığınız kendinize ait bir iş fikriniz var mı?	Evet	106	56.08
	Hayır	45	23.81
	Fikrimin olmasını isterdim	38	20.11
	Total	189	100.00

5.1. Betimleyici İstatistik Analiz Sonuçları (Descriptive Statistical Analysis Results)

Örneklemin üniversite dinamiklerini yansıttığının anlaşılmasından sonra güvenilirlik ile ilgili analizler Cronbach's alfa skorları ile ölçülmüştür (İşcan ve Kaygın, 2011:453; Tok ve ark., 2014:52). Anketteki önermeler, ölçülmesi hedeflenen değişkenin diğer önermeleri ile birlikte güvenilirlik analizine tabii tutulmuştur. Bu analiz ile ilgili sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Okuduğu okulun girişimcilik üzerine etkisi için tanımlayıcı istatistikler
(Table 3. Descriptive statistics for the effect of the school visited on entrepreneurship)

Değişken		n	Ortalama	Std.Sapma	Std.Hata
Kendine Güven	Devlet	155	3.4629	.90309	.07254
	Vakıf	34	3.4559	.95836	.16436
Yenilik	Devlet	155	3.5043	.84365	.06776
	Vakıf	34	3.5000	.94464	.16200
Kontrol Odağı	Devlet	155	3.6796	.86655	.06960
	Vakıf	34	3.5636	1.00253	.17193
Risk Alma	Devlet	155	3.3587	.90359	.07258
	Vakıf	34	3.3882	.93282	.15998

Tablo 3’de görüldüğü gibi devlet üniversitelerinde okuyan sağlık öğrencilerinin oranı vakıf üniversitelerinde okuyanlara göre daha yüksektir. Girişimcilik alt boyutlarına bakıldığında genelde vakıf üniversitesi öğrencilerinin devlet üniversitesi öğrencilerine göre ortalamaları düşük, standart sapmalarının da yüksek olduğu görülmektedir. Girişimciliğin alt boyutlarından; “Girişimcilik Özellikleri” ($p=0.470>0.05$), “Yenilik ve Yaratıcılık” ($p=0.364>0.05$), “Kontrol Odağı” ($p=0.493>0.05$) ve “Belirsizliğe Karşı Tolerans” ($p=0.130>0,05$) ile üniversite öğrencilerinin okudukları okullar arasında 0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Okul türüne göre girişimcilik alt boyutlarına etkisini ölçmek için uygulanan T-Testinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4. Sağlık öğrencilerinin anne babasının kendi işi olmasına göre girişimcilik puanları
(Table 4. Entrepreneurship points of health students whose parents are self-employed)

Değişken		n	Ortalama	Standart Hata	Standart Sapma
Kendine Güven	Anne	3	3.5000	.75000	.43301
	Baba	52	3.5240	.81086	.11245
	Anne ve baba	10	3.5000	.88192	.27889
	İş sahibi değil	124	3.4315	.96237	.08642
	Total	189	3.4616	.91066	.06624
Yenilik	Anne	3	3.4443	.67319	.38867
	Baba	52	3.5769	.77510	.10749
	Anne ve baba	10	3.6167	.90279	.28549
	İş sahibi değil	124	3.4651	.89975	.08080
	Total	189	3.5035	.86004	.06256
Kontrol Odağı	Anne	3	3.4447	.75153	.43390
	Baba	52	3.8237	.85263	.11824
	Anne ve baba	10	3.5499	.78990	.24979
	İş sahibi değil	124	3.6035	.91648	.08230
	Total	189	3.6587	.89080	.06480
Risk Alma	Anne	3	3.4667	.64291	.37118
	Baba	52	3.3846	.83158	.11532
	Anne ve baba	10	3.2600	.82219	.26000
	İş sahibi değil	124	3.3613	.95481	.08574
	Total	189	3.3640	.90646	.06594

Sağlık öğrencilerinin anne babasının kendi işi olmasına göre girişimcilik puanları Tablo 5'de gösterilmektedir.

Tablo 5. Sağlık öğrencilerinin anne babasının kendi işi olmasına göre girişimcilik puanlarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları
(Table 5. One-way ANOVA test results of entrepreneurship points of health students whose parents are self-employed)

Değişken		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p*
Kendine Güven	Between Groups	.335	3	.112	.133	.941
	Within Groups	155.575	185	.841		
	Total	155.909	188			
Yenilik	Between Groups	.602	3	.201	.268	.848
	Within Groups	138.456	185	.748		
	Total	139.058	188			
Kontrol Odağı	Between Groups	2.049	3	.683	.859	.464
	Within Groups	147.133	185	.795		
	Total	149.182	188			
Risk Almak	Between Groups	.163	3	.054	.065	.978
	Within Groups	154.313	185	.834		
	Total	154.475	188			

* $p > 0.05$

Tablo 5'te görülen varyans analizi sonucu, bölümler arası girişimcilik puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını ortaya koymuştur ($p > .05$).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (DISCUSSION AND CONCLUSION)

Toplumların gelişmesinde ve sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde etmesinde, girişimcilik özelliği gösteren kişileri girişimciliğe yönlendirmek ve girişimcilerin sayısını arttırmak önemli bir konudur. Buradan hareketle üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre sağlık öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek için yapılan çalışmada, okuduğu üniversite ve ailesinin kendi işinin olması durumlarına göre yapılan testlerde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Girişimciliğin yüksek seviyede kalmasını veya daha yukarı seviyelere ulaşmasını sağlamak için girişimcilik eğitimleri verilebilir. Bizim çalışmamızda girişimcilik dersini alan sağlık öğrencilerinin oranı %38.1'dir. Taiwan'da yapılan bir çalışmada girişimcilik eğitimiyle verilen girişimcilik bilgilerinin, teknik kolej öğrencilerinin ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ve girişimci kişilik özelliklerini teşvik ettiği görülmüştür (Chen ve Lai, 2010). Girişimci kişiliğin oluşmasında ve girişimcilik eğiliminin gösterilmesinde aile ve eğitimin etkisinin yanı sıra yaş, cinsiyet, doğum yeri, kişisel değerler, yakın çevre ve diğer rol modelleri gibi pek çok faktörün de etkili olduğu görülmektedir (İrmiş ve Barutçu, 2012). Yapılan çalışmalarda kişilerin en çok etkilendikleri rol modelinin babaları ve diğer aile bireyleri olduğu görülmüştür. Dolayısıyla ailede girişimci ruha sahip veya doğrudan girişimci kişilerin bulunması, özellikle de babanın girişimci olması o ailede yetişen bireyin de girişimci olması yönünde etkili olmaktadır (Naktiyok ve Timuroğlu, 2009). Yukarıda da ifade edildiği gibi girişimcilik ülkelerin ve bölgelerin gelişmesinde çok önemli bir role sahiptir. Bu sebeple özellikle üniversite eğitiminin, girişimciliğin teşvik edilmesinde ve geleceğin girişimcilerinin

yetiştirilmesinde çok daha etkin olması gerekmektedir. Üniversitelerde öğrencilere verilecek formal eğitim tek başına yeterli olmayacaktır. Formal eğitimin yanı sıra başarılı girişimlerden ve girişimcilerden verilen örneklerin sıklaştırılması, öğrencilerin girişimcilik projeleri hazırlamalarının teşvik edilmesi, bu projelerin desteklenmesi ve muhakkak gelecekte yapmak istedikleri işlerle ilgili hayaller kurup bu hayallerini derslerde sözel veya yazılı olarak paylaşmaları sağlanmalıdır. Böylece her bir öğrencinin sınıf ortamında tartışmaya açılan ve paylaşılan hayali ve fikri hem kendilerine hem de başka öğrencilere cesaret ve yön verecektir. Öğrencilerin hayata geçirilebilir projeleri, öğretim üyelerinin yönlendirmesi ve koordinesi çerçevesinde üniversite tarafından da desteklenmelidir. Çalışmamızda, öğrencilerin buldukları sınıf ile kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri arasında anlamlı bir ilişki çıkmamış olsa da birinci sınıf öğrencilerinin hem kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri açısından hem de gelecekte kendi işlerini kurma ve kimseyle paylaşmadıkları bir iş fikirlerinin olduğunu belirtenlerin oranı %56.1'dir. Girişimciliğin bu denli önem kazanması bireylerin kendilerini girişimci bir ruha sahip hissetmelerinin ve gelecekte kendi işlerini kurma niyetinde olmalarının da önemini artırmıştır. Ne kadar çok birey kendinde girişimcilik vasıflarını keşfederse, gelecekte iş kurma niyetinde olanların sayısı o kadar artacaktır. Kendini girişimci bir kişiliğe sahip görenler (%38.7) gelecekte kendi işini kurmak isteyecektir. Gelecekte kendi işini kurma niyetinde olanların sayısının artması da, gelecekte başarılı girişimcilerin ve girişimlerin artması ihtimaline katkı verecektir. Çalışmamızda girişimciliğin alt boyutları ile okul türüne ve ailenin kendi işinin sahibi olma arasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. Araştırma bulguları öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Girişimcilik özellikleri, kontrol odaklılığı ve girişimcilik eğilimi, yenilik ve yaratıcılık, kendine güven, başarıya ihtiyacı, risk alma, belirsizliğe karşı tolerans gibi girişimciliğin alt boyutları açısından öğrencilerin girişimcilik ilgileri düşük çıkmıştır. Atatürk Üniversitesi mühendislik, iktisadi ve idari bilimler fakültesi (İİBF) ve meslek yüksekokulunda (MYO) yapılan bir çalışmada öğrenim gören ön lisans ve lisans öğrencilerinin katıldığı araştırmaya mühendislik fakültesi, İİBF ve MYO öğrencileri arasında girişimcilik faktörlerinden özerklik, fırsatçılık ve kişisel kontrol açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (Kaya ve ark. 2010). Yapılan diğer bir çalışmada, okullarda ön lisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine göre daha yüksek bir girişimcilik ilgi ortalamasına sahip olduğu çıkmıştır. Bunun nedeni ise lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerine göre daha devlet odaklı ya da özel sektörde iş bulma olanaklarının daha yüksek olma algısına dayanmasıdır. Ön lisans öğrencilerinin girişimcilik ilgileri bir anlamda gönüllü olmaktan öte zorunlu olmalarına bağlanabilir (Bilge ve Bal, 2012). İspir Hamza Polat MYO öğrencileri ile yapılan çalışmada, öğrencilerin (%68,28) ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin 300-1.200 TL arasında olduğu tespit edilmiştir ki bu gelir öğrenci ailelerinin fakirlik sınırında yaşadıklarını göstermektedir. Düşük gelirli ailelerin çocuklarına girişimcilik eğitimi ile kendileri için bir fırsatın doğabileceğine inanmaktadırlar (Güreşçi, 2014). Bizim çalışmamızda sağlık öğrencilerinin ailelerinin ortalama aylık geliri 1.501-2.250 TL arası (%34.5), 3.001-3.750 TL arası (%23) çıktığı görülmüştür. Diğer bir çalışmada, öğrencilerin aylık gelirleri ile yenilik, kendine güven, fırsatçılık, risk alma, dışa açıklık ve başarıya inancı arasında

pozitif bir ilişki olup, sadece öğrencilerin aylık gelirleri ile fırsatçılık özelliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Kılıç ve ark., 2012). Dolayısıyla öğrencilerin aylık geliri arttıkça genel olarak girişimcilik özelliklerinin de arttığı söylenebilir. Girişimcilik becerileri olan sağlık öğrencilerinin geleceğin sağlık çalışanları olarak hastanelerin hizmet kategorisi ve hizmet alanında değişiklikler meydana getirerek sürekli değişim yaratacaklardır. Sağlık sektörünün temel kurumlarından olan hastanelerin önemli bir parçası olan sağlık çalışanlarının sürdürülebilirlik ve rekabet gücü sağlamak için girişimcilik vasıflarının olması gerekmektedir. Sağlık eğitimi veren ön lisans müfredatına girişimcilik dersinin eklenmesi ve bu derslerde girişimcilik ilkelerinden yararlanma konularına yer verilmesi sağlık problemlerinin çözümüne önemli derecede katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak, özellikle Türkiye’de sağlık eğitimi alan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve girişimcilik özelliklerini inceleyen araştırmaların yeterli sayıda olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, bu araştırmanın gelecek araştırmalar ve literatür açısından önemli ölçüde bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bireyleri girişimciliğe yönlendiren ders programları oluşturulmalı ve disiplinle sürdürülmelidir. Ön lisans müfredatına girişimcilik dersi eklenmeli, üniversitelerde öğrenciler girişimciliğe özendirilmeli ve bu yönde ders ve konferanslarla öğrencilerin girişimcilik eğilimi ve yeteneği geliştirilmelidir. Liderlik, yönetim, üretim, pazarlama, sayısal yöntemler vb. dersler bütün fakültelerin ortak dersleri haline getirilmelidir. Girişimcilik ve girişimciler teşvik edilmeli, girişimcilik ödülleri verilmeli, gerekli organizasyonlar, bilimsel toplantılar ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Abishov, N., Yılmaz, Y. ve Seydinbekuli, A.D., (2015). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi: Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması. AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 3(6), 43-53.
2. Akçül, A. ve Çevik, O., (2005). İstatistiksel Analiz Teknikleri, SPSS’te İşletme Yönetimi Uygulamaları. Ankara: Emek Ofset.
3. Akyurt, N., (2017). Sağlık Kuruluşlarında Kalite ve Akreditasyon Yönetimi. Lambert Academic Publishing.
4. Allen, R.K., (2006). Launching New Ventures, an Entrepreneurial Approach. Houghton Mifflin Company, Boston.
5. Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E., (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
6. Bennett, R. and Dann, S., (2000). The Changing Experience of Australian Female Entrepreneurs. Women's Studies. View Issue TOC Volume: 7, Issue: 2, April 2000, Pages 75-83. DOI: 10.1111/1468-0432.00095.
7. Bjerke, B., (2007). Understanding Entrepreneurship. Edward Elgar Publishing-Inc. ISBN 978-1 84720.
8. Büyükyılmaz, O., Karakaya, A. ve Yıldırım, C., (2015). Girişimcilik Eğitimi Alan Bireylerin Demografik Özellikleri Açısından Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki Farklar. Journal of Entrepreneurship & Development/Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. Winter 2015, Volume: 10, Issue: 2, p.105-125.
9. Chen, Y.-F., Lai, M.-C., (2010). Social Behavior and Personality: an international journal. Volume 38, Number 1, 2010, pp.1-12(12. Scientific Journal Publishers.

- DOI: <https://doi.org/10.2224/sbp.2010.38.1.1.>
10. Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 7(3), 113-124.
 11. De Meza, D. and Southey, C., (1996). The Borrower's Curse: Optimism, Finance and Entrepreneurship. The Economic Journal, 106, March, Cambridge, MA, 385.
 12. Güreşçi, E., (2014). Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat MYO Örneği. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (9:1) 2014, s.23-38.
 13. Gürer, A., Solmaztürk, A.B. ve Sezen, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerini Ölçmeye Yönelik Bir Alan Araştırması. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 49(2), ss.1-19.
 14. İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı (COSME). <http://www.ab.gov.tr/49615.html>. Çevrimiçi 13.07.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
 15. Karabekir, M., Tozlu, E. ve Şencan, M.N.M., (2015). Girişimci Adayı Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Odak Grup Görüşmesi İle İncelenmesi. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 1(35), 203-216.
 16. Karasakal, N.K. ve Aksu, B., (2014). Meslek Yüksekokulu Teknik Ve Sosyal Program Öğrencilerinin Sosyal Karşılaştırılması Sonucu Girişimci Kişilik Eğilimlerini Ortaya Koymaya Yönelik Bir Alan Araştırması. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 2. ISSN: 1309-8039 (Online).
 17. Laukkanen, M., (2000). Entrepreneurship and Regional Development. ISSN 0898-5626 print/ISSN 1464-5114 online # 2000 Taylor & Francis Ltd.
 18. Liang, C.-I. (Kathleen), and Dunn, P., (2011). Satisfaction or Business Savvy - Examining The Outcome of New Venture Creation with Respect to Entrepreneurial Characteristics, Expectation, Optimism, Realism, and Pessimism. Academy of Entrepreneurship Journal, Volume 17, Number 2. p.97-116.
 19. Özdemir, L., (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2015, C.20, S.1, s.41-65.
 20. Özen Kutanis, R. ve Alpaslan, S., (2006). Girişimci ve Yönetici Kadınların Profilleri Farklı Mıdır?. Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 139-153, (C.VIII, S.2, 2006).
 21. Pan, V.L. ve Akay, C., (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. E-Journal of New World Sciences Academy. NWSA-Education Sciences, 1C0637, 10, (2), 125-138.
 22. Patır, S. ve Karahan, M., (2010). Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1(2), 27-44.
 23. Pazarçık, Y. ve Aydın, E., (2015). Girişimcilik Temelli Ders Tasarımının Öğrencilerin Girişimci Eğilim Ve Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. Cilt: 10, Sayı: 2).
 24. Salik, N. ve Kaygın, E., (2016). Demografik Değişkenler Açısından Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin

-
- Belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği. KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:13, Sayı:1, s. 145-168.
25. Taş, H.Y. ve Bilen, M., (2014). HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, Cilt: 3, Yıl: 3, Sayı: 6 (2014/2) ISSN: 2147-3668.
 26. Thornton, M., (2007). Richard Cantillon and the Discovery of Opportunity Cost. History of Political Economy; Durham 39.1 (Spring 2007): 97-119.
 27. Tok, N., Seçer, A., Davran, M.K., Çobanoğlu, F. ve Özalp, B., (2014). Ziraat Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Girişimcilik Özellikleri, Algısı Ve Eğilimi: Çukurova Ve Adnan Menderes Üniversitesi Örneği. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(1), ss.47-74.
 28. Türkmen, M. ve İşbilir, U., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. CBÜ Bed. Eğt. Spor Bil. Dergisi. 9(2), 18-28.
 29. Ural, A. ve Kılıç, İ., (2005). Bilimsel Araştırma Süreci Ve SPSS İle Veri Analizi. Ankara: Detay Yayıncılık.
 30. Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan S., (2005). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Detay Yayıncılık, Ankara.
 31. Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M., (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, 5(1), 143-156.
 32. Zhao, F., (2005). Exploring the Synergy Between Entrepreneurship and Innovation. International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 11 (1), p. 25-42.